

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПОЛІТИЧНИХ ЗНАНЬ»

підготовки

бакалавра

спеціальності

**291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії**

**освітньо-професійної
програми**

Міжнародна інформація та суспільні комунікації

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Основи громадянського суспільства та політичних знань» підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійної програми Міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: канд. політ. н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
Кулик Сергій Михайлович

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Федонюк С. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,
протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Н. Н. Коцан

© Кулик С. М., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3	292 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	Рік навчання 3-й
ІНДЗ: немає	Міжнародна інформація та суспільні комунікації бакалавр	Семестр 5-й
		Лекції 20 год.
		Семінарські заняття 22 год.
		Самостійна робота 42 год.
Мова викладання		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
		українська

II. Інформація про викладача

ППІ Кулик Сергій Михайлович

Науковий ступінь: кандидат політичних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

Контактна інформація Kulyk.Serhij@vnu.edu.ua (096)4860362

Дні занять: заняття у відповідності до розкладу занять,

що розміщений на сайті <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Основи громадянського суспільства та політичних знань» входить до циклу дисциплін професійної підготовки. Студенти вивчають основи громадянського суспільства (рівні, структури, функції), політичні організації та сучасні ідеології, а також ключові аспекти політичних знань.

2. *Пререквізити* (Україна в європейському історичному й культурному контексті; Міжнародна інформація та суспільні комунікації; Конфліктологія і теорія переговорів).

Постреквізити (Інформаційна підтримка євроатлантичної інтеграції; Стратегії миру та міжнародної безпеки).

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу – вивчення теоретичних і практичних засад громадянського суспільства, історичний досвід його функціонування в країнах світу, стан та підходи до вдосконалення політичної освіти.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- аналізувати багаторівневу систему громадянського суспільства;
- з'ясувати нормативно-правові засади функціонування громадянського суспільства;
- розкрити поняття прав і свобод людини у сучасному світі;
- простежити діяльність та визначити ефективність діяльності НУО;
- коментувати причини, хід і наслідки політичних реформ у країнах світу;
- вміти аргументувати і актуалізувати необхідність вдосконалення політичних знань.

IV. Результати навчання (компетентності)

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України	ЗК 1
	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.	ЗК 2
	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 3
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 4
	Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово.	ЗК 10
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 12
Фахові (спеціальні) компетентності	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	СК 2
	Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.	СК 5
	Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	СК 8
Результати навчання	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	РН 01
	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	РН 04
	Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	РН 08
	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та	РН 09

	концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	
	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	PH 13

V.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Семін.	Сам. роб.	Консу	Форма контр. /бали
Змістовий модуль 1. Громадянське суспільство – суспільство рівних громадян						
Тема 1. Як створити громадську організацію?	9	2	2	4	1	ТР 8
Тема 2. Інститут електронних петицій, петицій	8	2	2	4		РЗ/К 10
Тема 3. Форми політичної участі	9	2	2	4	1	ДБ 8
Тема 4. Діяльність неурядових організацій (НУО)	6		2	4		Р 8
Тема 5. Роль соціальних мереж у формуванні громадянського суспільства	9	2	2	4	1	ДС 6
Разом за змістовим модулем 1	41	8	10	20	3	40
Змістовий модуль 2. Актуальність політичних знань громадян						
Тема 6. Реформи у політиці, процеси політичної трансформації у суспільстві	9	2	2	4	1	ДБ 10
Тема 7. Необхідність і особливості проведення екзит-полу. Організація опитувань громадської думки	8	2	2	4		ІРС 10
Тема 8. Легалізація, декриміналізація критичних суспільних явищ	9	2	2	4	1	ДС 10
Тема 9. Розширення трактування прав людини у ХХІ столітті (гендер, людська тілесність, сексуальні свободи, евтаназія)	8	2	2	3	1	ДС, ДБ 10
Тема 10. Світовий досвід боротьби з «тіньовою» економікою	8	2	2	4		РМГ 10
Тема 11. Система політичної / громадянської освіти в Україні	7	2	2	3		Р, РМГ 10
Разом за змістовим модулем 2	49	12	12	22	3	60
Всього годин	90	20	22	42	6	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає теоретичне вивчення питань з тем лекційних занять, які не ввійшли до теоретичного курсу, або були розглянуті дуже коротко, а також їх поглиблене опрацювання за списком рекомендованої літератури і також виконання домашніх завдань із метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять, підготовка до заліку.

Елементи самостійної роботи студента	Кількість годин
читання літератури для занять	10
проведення досліджень	4
виконання домашніх завдань	10
групова робота поза класом	8
підготовка доповіді / презентації	10
Загальна кількість годин	42

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Оцінювання під час семінарських занять здійснюють на основі того наскільки студент вміє самостійно проаналізувати і передати отримані знання. Читання інформації з паперових та електронних носіїв під час відповіді заборонено. Відвідування семінарських занять – це обов’язковий компонент оцінювання, за яке нараховують бали. За об’єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах) навчання може відбуватись у онлайн формі або за індивідуальним планом, за погодженням із викладачем).

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюватись за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams.

Політика щодо академічної доброчесності

Нульова терпимість до плагіату та списування під час виконання письмових завдань та заліку.

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перекладання тем семінарських занять дозволено лише за наявності поважних причин.

Складання і перекладання заліку з курсу регламентує «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»

Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Залік виставляють за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У цьому випадку завдання із цих видів поточного контролю оцінюють від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо студент набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюють. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Громадянське суспільство: питання та відповіді. Дніпро : ЦПГКІ «Тамарікс». 2019. 52 с.
2. Докаленко В. В. Теоретичні підходи до визначення інститутів громадянського суспільства як суб'єктів публічного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 154–160.
3. Литвиненко Ю. М. Громадянське суспільство і держава: Ідея рефлексу (Основи теорії гуманізму). К. : КВІЦ. 2020. 528 с.
4. Лотюк О. С. Конституційно-правові основи розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні /монографія. К. : Ліра-К. 2019. 336 с.
5. Мельник Л. А. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства: основні поняття, проблеми та стратегічні напрями. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 2.
6. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada/spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva/nacionalna-strategiya-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrayini-na-2016-2020-roki>
7. Плани заходів з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки. <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada/spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva/nacionalna-strategiya-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrayini-na-2016-2020-roki/plani-zahodiv-z-realizaciyi-nacionalnoyi-strategiyi-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrayini-na-20162020-roki>
8. Політична освіта в Україні: стан і перспективи удосконалення. Якименко Ю. (кер. проекту), Биченко А., Замятін В., Міщенко М., О. Розумний, Л. Шангіна. Проект здійснено за сприяння Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні. К. 2019. 145 с. (2019_Politychna_osvita).
9. Права людини. Онлайн-бібліотека Харківської правозахисної групи. Тема: Громадянське суспільство. <https://library.khpg.org/index.php?r=1.25&rr=2.3>. Тема: Громадянська освіта. <https://library.khpg.org/index.php?r=1.18>.
10. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2022 року N 1018, URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
11. Служба зовнішньої розвідки України. БІЛА КНИГА (інформаційний бюлетень). <https://szru.gov.ua/download/white-book/WB-2021.pdf>
12. Форум розвитку громадянського суспільства. 30 листопада 2021 р. у Києві пройде ювілейний 10-й Форум розвитку громадянського суспільства-2021. <https://forum.ednannia.ua/program.html>
13. Шемчушенко Ю., Скрипнюк О. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації. Том 2. К. : Юридична думка. 2019. 588 с.